Bestuursrapportage 2024

gemeente Berkelland

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 4
Leeswijzer 7
Onze aantrekkelijke leefomgeving 8
Passend wonen 13
Vitaal platteland 16
Nieuwe energie 19
Een toekomstbestendig sociaal domein 22
Sport en cultuur bewegen je! 30
Werken en leren 33
Veiligheid 37
Algemeen bestuur en bedrijfsvoering 39
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien 42
Kredieten 45

INLEIDING

De bestuursrapportage 2024 is het tussentijdse rapportagemoment voor 2024. Net als vorig jaar geven wij in de bestuursrapportage een stand van zaken op basis van de ons bekende gegevens per 1 juli. De bestuursrapportage richt zich ook alleen op het jaar 2024. De afwijkingen met een structureel karakter die in deze bestuursrapportage staan zijn al opgenomen in de perspectiefnota en op die manier al verwerkt in het meerjarenperspectief.

Zoals ieder jaar wijzigen we in deze bestuursrapportage ook de budgetten voor indexatie. Op de programma's zijn daarom drie soorten wijzigingen te vinden:

1. Wijziging van de lasten of baten die invloed hebben op het resultaat. Bijvoorbeeld extra lasten waarvoor geen dekking is of extra inkomsten die niet begroot waren.
2. Wijzigingen die budgettair neutraal zijn. Bijvoorbeeld een stijging van de lasten waar ook een inkomst tegenover staat, of een stijging van de lasten waartegenover een onttrekking uit de reserve staat. Dit laatste is vooral het geval bij overheveling van budgetten voor projecten.
3. Wijzigingen die op een programma zorgen voor een stijging van de lasten, maar over de hele begroting neutraal zijn. Dit zijn stijgingen die gedekt worden uit de stelpost loon/prijscompensatie die in het programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien is opgenomen.

In de bestuursrapportage zijn alleen die activiteiten opgenomen waarop een afwijking te melden is.

Financiële samenvatting

Hieronder geven we de aanpassingen groter dan € 250.000 aan. Omdat de bestuursrapportage ook veel wijzigingen bevat die budgettair neutraal zijn sluiten de hieronder genoemde bedragen veelal niet aan op de bedragen in de tabellen. Per saldo is de verwachting dat we € 3.421.000 minder uitgeven.

Nadelen
- Aanpassingen WMO € 503.000
- Berap Fijnder € 483.000
- Inkoop AGE € 342.000

Voordelen
- Verkoop pand Noordijk € 320.000
- Vrijval Algemene baten en lasten € 796.000
- Hogere renteopbrengsten € 765.000
- Hoger dividend € 446.000
- Hogere algemene uitkering € 2.226.000

Bedragen x €1.000

Overzicht van saldo's van baten en lasten per programma	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving						
Lasten	-22.712	-21.017	0	-6	-2.349	-23.373
Baten	12.193	12.090	0	6	810	12.906
Onttrekkingen	1.724	0	0	0	1.243	1.243
Stortingen	-612	0	0	0	0	0
Totaal 010 Onze aantrekkelijke leefomgeving	**-9.406**	**-8.928**	**0**	**0**	**-296**	**-9.224**
020 Passend wonen						
Lasten	-7.241	-7.004	0	583	-3.539	-9.961
Baten	3.774	3.131	0	-513	2.292	4.910
Onttrekkingen	245	102	0	-70	1.250	1.282
Stortingen	-997	0	0	0	0	0
Totaal 020 Passend wonen	**-4.219**	**-3.771**	**0**	**0**	**2**	**-3.769**
030 Vitaal platteland						
Lasten	-1.334	-528	0	0	-1.383	-1.910
Baten	880	1	0	0	203	204
Onttrekkingen	188	15	0	0	1.243	1.258
Stortingen	-1.155	0	0	0	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	**-1.421**	**-512**	**0**	**0**	**63**	**-449**
040 Nieuwe energie						
Lasten	-2.093	-1.209	0	0	-375	-1.585
Baten	1.100	813	0	0	300	1.113
Onttrekkingen	0	0	0	0	75	75
Stortingen	-1.299	0	0	0	0	0
Totaal 040 Nieuwe energie	**-2.291**	**-396**	**0**	**0**	**0**	**-396**
050 Een toekomstbestendig sociaal domein						
Lasten	-41.989	-36.466	-2.228	0	-8.843	-47.537
Baten	9.169	1.540	0	0	6.277	7.817
Onttrekkingen	221	0	0	0	820	820
Totaal 050 Een toekomstbestendig sociaal domein	**-32.599**	**-34.926**	**-2.228**	**0**	**-1.746**	**-38.900**
060 Sport en Cultuur						
Lasten	-6.266	-5.342	-384	-15	-399	-6.140
Baten	882	238	0	15	0	253
Onttrekkingen	435	0	224	0	81	305
Stortingen	-26	0	0	0	-69	-69
Totaal 060 Sport en Cultuur	**-4.976**	**-5.104**	**-160**	**0**	**-388**	**-5.652**

Overzicht van saldo's van baten en lasten per programma	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
070 Werken en leren						
Lasten	-30.290	-28.318	85	0	-1.285	-29.519
Baten	12.314	11.454	37	0	1.087	12.578
Onttrekkingen	2.133	-20	0	0	286	267
Stortingen	-738	22	0	0	-143	-121
Totaal 070 Werken en leren	**-16.582**	**-16.862**	**122**	**0**	**-55**	**-16.795**
080 Veiligheid						
Lasten	-5.655	-5.870	0	0	-126	-5.996
Baten	151	124	0	0	18	141
Onttrekkingen	34	0	0	0	33	33
Totaal 080 Veiligheid	**-5.471**	**-5.746**	**0**	**0**	**-75**	**-5.821**
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering						
Lasten	-23.657	-22.522	-57	-36	-4.473	-27.088
Baten	2.722	2.003	0	36	734	2.773
Onttrekkingen	1.101	301	0	0	2.097	2.398
Stortingen	-245	-60	0	0	0	-60
Totaal 090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering	**-20.080**	**-20.278**	**-57**	**0**	**-1.642**	**-21.977**
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien						
Lasten	-2.208	-7.145	-697	0	3.267	-4.575
Baten	104.784	105.300	1.300	0	4.291	110.891
Totaal 100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	**102.577**	**98.155**	**603**	**0**	**7.558**	**106.316**
Gerealiseerd resultaat	**5.533**	**1.632**	**-1.720**	**0**	**3.421**	**3.333**

LEESWIJZER

Opzet bestuursrapportage

De opzet van de bestuursrapportage 2024 is gelijk aan de opzet van voorgaande jaren. In de bestuursrapportage zijn de teksten uit de begroting 2024 opgenomen.

In de kolom raadsbesluiten zijn de raadsbesluiten opgenomen die sinds het vaststellen van de begroting 2024 zijn genomen.

In de kolom wijzigingen zijn budgettair neutrale wijzigingen binnen een programma weergegeven en in de kolom bestuursrapportage zijn de wijzigingen opgenomen die in deze bestuursrapportage zijn verwerkt. In de kolom 2024 (na bestuursrapportage) vindt u de aangepaste begroting voor 2024.

Bij de activiteiten is een toelichting opgenomen hoe het tot 1 juli met deze activiteiten is gegaan. Hierbij maken we gebruik van 2 indicatoren. Kwaliteit en Geld. We presenteren in deze bestuursrapportage alleen die activiteiten waarbij minimaal een van de indicatoren niet groen is. Om snel te zien hoe het met de indicator kwaliteit is gesteld maken we gebruik van 3 kleuren, hierna geven we per kleur aan wat dit betekent:
De indicator kwaliteit geeft aan hoe het gaat met de activiteit. Afwijkingen in de planning worden ook bij dit onderdeel benoemd.

G Niets bijzonders, in de meeste gevallen zal er ook geen verdere toelichting staan.
O Kleine aanpassing.
R Wijziging met impact.

De indicator geld geeft aan hoe het met de uitputting van de budgetten staat. Ook hier gebruiken we de 3 kleuren. Voor geld hebben we de volgende criteria gehanteerd.

G Afwijkingen van minder dan € 50.000.
O Afwijkingen tussen € 50.000 en € 100.000
R Een afwijking groter dan € 100.000.

ONZE AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING

Een aantrekkelijke, klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving
Wat speelt er?

- Een goede fijne en toekomstbestendige leefomgeving draagt bij aan het levensgeluk van onze inwoners. Het wonen in Berkelland wordt gelukkig ook door onze inwoners gewaardeerd met een ruime 8. Dit willen we graag zo houden en zo mogelijk zelfs verbeteren. Daarom blijven we werken aan aantrekkelijke, klimaatbestendige en biodiverse leefomgeving. Daarbij zetten we in op de kracht van de samenleving en samenwerking met onze inwoners en organisaties. Het gaat niet vanzelf; polarisatie, uitsluiting, frustratie, wantrouwen en intolerantie liggen op de loer. We laten ons daardoor niet uit het veld slaan, maar moeten blijven werken aan samenwerken.
- We gaan in 2024 ook verder met het verbeteren van het groen- en speelvoorzieningenonderhoud en gebruiken de daarvoor beschikbaar gestelde eenmalige budgetten. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper wordt. Dit helpt ons om binnen de beschikbare structurele budgetten voor groenonderhoud te blijven. Daarbij is veel aandacht voor biodiversiteit en ecologie. Daar waar mogelijk en in overleg met onze inwoners richten we de openbare ruimte biodivers in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving aanpassen aan de klimaatverandering (klimaatadaptatie). We moeten omgaan met plotselinge grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), langere droogteperioden en meer hogere (extreme) temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld hiervan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof ‘VANG’. Wij zijn als gemeente daarbij een belangrijke partner, omdat wij verantwoordelijk zijn voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Wij willen voldoen aan de landelijke doelstelling en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen en verwerken. Daarom blijven onze inspanningen gericht op het verminderen van restafval én het inzamelen van kwalitatief goed herbruikbare reststromen.

Speerpunt

Gebiedsgericht werken. (010.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan voortdurend met onze inwoners en organisaties in gesprek over wat er speelt in de wijken en kernen, zodat onze activiteiten daarop aansluiten. (010.020.010)

Kwaliteit

Geld
Van de reserve Wijk- en kerngericht werken wordt dit jaar ongeveer € 145.000 besteed. Om dit mogelijk te maken, wordt er nu via de Berap € 145.000 onttrokken aan de reserve en beschikbaar gesteld.

Speerpunt

Een klimaatbestendige leefomgeving. (010.030)

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (010.030.010)

Kwaliteit
De kwaliteit van het onderhoud van groen staat onder druk door beperkte onderhoudsbudgetten. Om binnen de onderhoudsbudgetten het groen in de dorpen en op de begraafplaatsen te kunnen onderhouden, zijn veel groenvakken omgevormd naar goedkoper te beheren groentypen. Het gaat vooral om het omvormen van gazons naar bloemrijk gras (ecologisch) Ook is de oppervlakte met de duurste groentypen, zoals vaste planten en hagen, verminderd. Dit heeft invloed op hoe de omgeving er uitziet.

Geld
Veel kosten zijn gestegen, waaronder brandstof, lonen en materialen; het is moeilijk om met de bestaande budgetten het afgesproken onderhoudsniveau te realiseren.
Er is extra budget nodig voor achterstallig onderhoud van vijvers en poelen. Vanuit Samen Investeren in Berkelland zijn afgelopen jaren al enkele poelen en vijvers aangepakt. In 2024 is er € 25.000 extra benodigd voor nog enkele resterende poelen.
Van de reserve voor het aanpakken van de speelvoorzieningen wordt het laatste deel i.c. € 59.000 nu via de berap beschikbaar gesteld.

We voeren het watertakenplan uit. (010.030.030)

Kwaliteit

Geld
Omdat we vacatures (hebben) moeten invullen met dure externe inhuur ramen we € 100.000 extra voor personeelslasten.
Er is € 70.000 meer nodig voor straatreiniging, omdat de kosten hiervoor sterk zijn gestegen en we al meedere jaren tekort kwamen op dit budget (Hiermee voorkomen we dat kolken snel verontreinigen, slecht functioneren en zorgen voor wateroverlast). We dekken dit eenmalig uit de voorziening en nemen dit ook op als structurele begrotingswijziging binnen de rioolbegroting.
Vanwege extra noodzakelijk onderhoud aan het rioolstelsel hebben we € 80.000 meer nodig dan primitief geraamd.

Speerpunt

Mobiliteit. (010.040)

Wat gaan we daarvoor doen?

We onderhouden onze infrastructuur (wegen en paden). (010.040.010)

Kwaliteit
We onderhouden onze infrastructuur op het kwaliteitsniveau ‘overwegend laag’. De onderhoudsvraag stijgt echter uit boven de beschikbare middelen. Aan het eind van 2024 is dat verschil en daarmee de onderhoudsachterstand gegroeid. Dit ondanks de structurele toevoeging aan het onderhoudsbudget van € 500.000. Uit dit budget worden ook afschrijvingslasten gedekt.

Geld
De onderhoudskosten voor zandwegen en met name recreatieve paden lopen op. We hebben € 21.000 extra nodig om ze veilig, heel en schoon te houden. Er is daarnaast veel (achterstallig)

werk in het verlagen van bermen. Omdat we daardoor grond overhouden en dit niet kunnen afzetten op andere plekken raakt ons depot vol en krijgen we te maken met hoge afvoerkosten. We hebben € 20.000 extra nodig.
Er is vanuit de stelpost prijsindexatie € 384.000 overgeboekt naar het budget wegenonderhoud.

Speerpunt

Van Afval Naar Grondstof. (010.050)

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken een nieuw grondstoffenplan (Van Afval naar Grondstof 2023-2027) uit in maatregelen waarbij we inzetten op zoveel mogelijk grondstofhergebruik en zo min mogelijk restafval. (010.050.010)

Kwaliteit
Vanaf 1 januari 2025 gaat Twente Milieu de inzameling van huishoudelijk afval voor ons uitvoeren. Om de overgang voor onze inwoners zo soepel mogelijk te laten verlopen zijn we nu bezig met de voorbereiding op deze overgang van Ter Horst naar Twente Milieu.

Geld
We hebben € 40.000 aan de voorziening Afval onttrokken om de eindafrekening zoals afgesproken met oud papier inzamelende verenigingen af te wikkelen (zie ook raadsbesluit 16 april 2024).

Wat mag het kosten?

- Activiteit 010.010.010: De extra lasten komen voort uit de overboeking van het restant budget 2023 voor de Omgevingswet.
- Activiteit 010.020.010: De extra lasten komen voor € 212.000 voort uit de overboeking van het restant budget 2023 voor Wijk- en kerngericht werken. Daarnaast wordt nog € 145.000 onttrokken aan de reserve bestuurlijke claims en is er € 88.000 aan lasten opgenomen voor de dorpendeal Beltrum en Gelselaar. Deze € 88.000 wordt gedekt door baten die ontvangen zijn.
- Activiteit 010.030.030: Door vertraging in de uitvoering van de investeringen ontstaat op het product riolering. Dit voordeel wordt in de voorziening gestort waardoor op deze activiteit extra lasten te zien zijn. Deze extra lasten worden gedekt door de lagere lasten op activiteit 010.700.010.
- Activiteit 010.040.010: Er zijn extra lasten van € 800.000 door het overhevelen van het budget voor het openhouden van de NABO Loorsteeg. Daarnaast voegen we de vrijvallende kapitaallasten voor wegen door achterblijvende investeringen voor 2024 toe aan het onderhoudsbudget. Het gaat om ongeveer € 200.000. Dit bedrag wordt gedekt door lagere lasten op activiteit 010.700.010. Tot slot stijgen de lasten door prijsstijging en areaaluitbreiding.
- Activiteit 010.700.010: Door achterblijvende investeringen hebben we minder afschrijvingslasten. De achterblijvende investeringen zorgen er ook voor dat we minder geld hoeven te lenen waardoor we ook lagere rentelasten hebben.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**-455**	**0**	**0**	**0**	**-427**	**-427**
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	**-618**	**-75**	**0**	**0**	**-445**	**-520**
010.020.020 Subsidieren wijken en kernen	**-29**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.030.010 We beheren ons openbaargroen en de begraafplaatsen	**-1.922**	**-1.747**	**0**	**-6**	**-187**	**-1.940**
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	**-2.962**	**-2.571**	**0**	**0**	**-883**	**-3.453**
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	**-4.974**	**-3.670**	**0**	**0**	**-1.449**	**-5.119**
010.050.010 Afval scheiden	**-3.094**	**-2.857**	**0**	**0**	**-50**	**-2.907**
010.050.020 Zwerfafval	**-7**	**-54**	**0**	**0**	**0**	**-54**
010.500.010 Loonkosten	**-5.685**	**-5.829**	**0**	**0**	**0**	**-5.829**
010.700.010 Rente en afschrijving	**-2.966**	**-4.215**	**0**	**0**	**1.091**	**-3.124**
Totaal Lasten	**-22.712**	**-21.017**	**0**	**-6**	**-2.349**	**-23.373**
Baten						
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	**4**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	**50**	**0**	**0**	**0**	**88**	**88**
010.030.010 We beheren ons openbaargroen en de begraafplaatsen	**347**	**343**	**0**	**6**	**0**	**349**
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	**7.145**	**7.570**	**0**	**0**	**270**	**7.840**
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	**627**	**333**	**0**	**0**	**405**	**738**
010.050.010 Afval scheiden	**4.048**	**3.790**	**0**	**0**	**47**	**3.837**
010.050.020 Zwerfafval	**-27**	**54**	**0**	**0**	**0**	**54**
Totaal Baten	**12.193**	**12.090**	**0**	**6**	**810**	**12.906**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-10.519**	**-8.928**	**0**	**0**	**-1.539**	**-10.467**

Onttrekkingen						
010.050.010 Afval scheiden	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
010.710.010 Reserves	**1.724**	**0**	**0**	**0**	**1.243**	**1.243**
Totaal Onttrekkingen	**1.724**	**0**	**0**	**0**	**1.243**	**1.243**
Stortingen						
010.710.010 Reserves	**-612**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-612**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**1.113**	**0**	**0**	**0**	**1.243**	**1.243**
Gerealiseerd resultaat	**-9.406**	**-8.928**	**0**	**0**	**-296**	**-9.224**

PASSEND WONEN

Wat speelt er?

Berkelland krijgt een 8,2 voor leefbaarheid van onze inwoners. Dat willen we zo houden. Een belangrijke randvoorwaarde voor een goede leefbaarheid is een passende woning. Om de leefbaarheid voor alle inwoners, bestaand en nieuw, op peil te houden moeten we er samen voor zorgen dat er voldoende woningen zijn en dat die kwalitatief goed zijn. Een woning moet passen bij de levensfase van haar bewoners en een steentje bijdragen aan een beter klimaat.

- Op korte termijn groeit het aantal huishoudens in Berkelland. Dit is nu te merken aan de grote vraag naar woningen. In Berkelland worden minder mensen geboren dan dat er overlijden. Dat betekent dat de groei komt door (buitenlandse) migratie. Op langere termijn krijgt de gemeente te maken met eerst een afname in bevolking maar door kleiner wordende huishoudens zal de afname in huishoudens pas later inzetten.
- Op 7 maart 2023 heeft de gemeenteraad de regionale woonagenda Achterhoek 2023 - 2030 vastgesteld. De woonagenda kent 4 programmalijnen:
    1. Vergroten woningvoorraad en versnelling productie.
    2. Investeren in kwaliteit bestaande woningvoorraad.
    3. De Achterhoek, een plek voor iedereen.
    4. Wonen als integrale gebiedsopgave.
- Het Rijk voert een strakkere regie op wonen. Op 8 maart is de woondeal met het Rijk en de provincie Gelderland getekend. Hierin zijn de doelen uit de regionale woonagenda, waaronder het toevoegen van 875 woningen (waarvan 2/3e betaalbaar) tot en met 2030, vastgelegd.
- De woondeal krijgt een vervolg in 'Woondeal B'. Hierin worden afspraken gemaakt over onder andere wonen en zorg, flexwonen en seniorenhuisvesting.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het verbeteren van woningen.
- Zelfredzaamheid en langer zelfstandig wonen worden steeds belangrijker. Ook in Berkelland krijgen we steeds meer oudere inwoners die steeds ouder worden. Hier horen ook activerings- gezondheids-, welzijns-, ondersteunings- en zorgvragen bij. Dit terwijl de personele capaciteit dalende is. Dit geldt ook voor andere zorgdoelgroepen dan alleen ouderen. De uitgangspunten van het nieuwe Rijksbeleid voor ouderen zijn in steeds toenemende mate zo lang mogelijk zelf, thuis of digitaal geholpen te worden. Er zal een vraag ontstaan naar tussenvormen tussen thuis en verpleeghuisplekken: geclusterd wonen. Hier moeten we ruimte aan bieden in een schaarse ruimte.
- De wijk Neede Noordoost ondergaat de komende jaren (tot en met 2030) een metamorfose door een integrale wijkaanpak. We werken samen met bewoners en ProWonen aan deze wijkontwikkeling.
- Op 1 juli 2023 trad de wet goed verhuurderschap in werking. Per 1 januari 2024 moeten we een meldpunt invoeren waar klachten kunnen worden geregistreerd en opgepakt.
- De Wet regie versterking volkshuisvesting is in behandeling in het parlement. Ten tijde van het schrijven van deze begroting is nog duidelijk wanneer de wet in werking treedt en ik welke vorm. De wet zal gevolgen voor gemeentelijke processen. Een van de onderwerpen in de wet is het verplichtstellen van een volkshuisvestingprogramma onder de omgevingsvisie. Het programma voorziet in de traditionele woonvisie en woon-zorgvisie.
- Op 1 januari 2024 gaat de nieuwe omgevingswet van start. Dit heeft grote invloed op onze processen.

Speerpunten

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (020.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (020.020.030)

Kwaliteit

Geld
2022 had een bijzonder hoge opbrengst door enkele grote projecten, zoals het Staring College, in 2023 lag de opbrengst meer op gemiddeld niveau. We zagen in aantallen ongeveer evenveel vergunningaanvragen, alleen van kleinere omvang. Ook zijn er eind 2023 nog veel aanvragen gedaan onder het 'oude regime' die in 2024 pas tot inkomsten leiden.

Wat mag het kosten

- Activiteit 020.020.040: De lasten en baten stijgen door de overheveling van projectbudgetten uit 2023.
- Activiteit 020.030.010: De lasten en baten stijgen door de overheveling van projectbudgetten uit 2023.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	**-40**	**-68**	**0**	**0**	**-2**	**-70**
020.010.040 We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie	**-58**	**-50**	**0**	**0**	**0**	**-50**
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	**-1.978**	**-886**	**0**	**0**	**0**	**-886**
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	**-317**	**-265**	**0**	**0**	**0**	**-265**
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	**-218**	**-300**	**0**	**0**	**-966**	**-1.266**
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	**-238**	**-783**	**0**	**583**	**-2.608**	**-2.808**
020.500.010 Loonkosten	**-4.329**	**-4.435**	**0**	**0**	**0**	**-4.435**
020.700.010 Rente en afschrijving	**-63**	**-218**	**0**	**0**	**37**	**-181**
Totaal Lasten	**-7.241**	**-7.004**	**0**	**583**	**-3.539**	**-9.961**

Baten						
020.010.010 we zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	**45**	**43**	**0**	**0**	**0**	**43**
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	**2.332**	**1.021**	**0**	**0**	**0**	**1.021**
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	**1.251**	**1.554**	**0**	**0**	**-35**	**1.519**
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	**66**	**0**	**0**	**0**	**521**	**521**
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Neede Noordoost	**81**	**513**	**0**	**-513**	**1.806**	**1.806**
Totaal Baten	**3.774**	**3.131**	**0**	**-513**	**2.292**	**4.910**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.467**	**-3.873**	**0**	**70**	**-1.248**	**-5.051**
Onttrekkingen						
020.710.010 Reserves	**245**	**102**	**0**	**-70**	**1.250**	**1.282**
Totaal Onttrekkingen	**245**	**102**	**0**	**-70**	**1.250**	**1.282**
Stortingen						
020.710.010 Reserves	**-997**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-997**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-752**	**102**	**0**	**-70**	**1.250**	**1.282**
Gerealiseerd resultaat	**-4.219**	**-3.771**	**0**	**0**	**2**	**-3.769**

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied
Wat speelt er?

- Op het platteland komen steeds meer grote opgaven samen die allemaal ruimte vragen. Denk hierbij aan; klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit, recreatie en toerisme, de landbouwtransitie en de daarmee gepaarde transformatie van stallen en erven. Het is een uitdaging al deze opgaven op een goede manier samen te brengen op het platteland en daarmee ons platteland vitaal te houden.
- De agrarische sector is een belangrijke pijler in ons buitengebied. De sector wordt de komende jaren voor grote uitdagingen gesteld, onder meer door de stikstofproblematiek. De Rijksoverheid werkt hiervoor aan het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De provincie Gelderland is hierbij als uitvoerende partij aan zet. Een transitie naar een meer duurzame landbouw is hierbij noodzakelijk om de stikstofdoelen te halen. Tegelijkertijd zorgen de vele stoppers in Berkelland voor nieuwe ruimtelijke uitdagingen door onder meer de vrijkomende agrarische bebouwing.
- Berkelland heeft een prachtig coulisselandschap dat een fijne leefomgeving biedt voor onze inwoners en een visitekaartje is voor bezoekers. Tegelijkertijd zien we dat de natuur, het landschap en de biodiversiteit van verschillende kanten onder druk staat.
- Toeristen en recreanten weten de Achterhoek, en daarmee ook Berkelland, steeds vaker te vinden. Hier zijn we blij mee, want dit zorgt voor de instandhouding van voorzieningen, werkgelegenheid en bovenal voor reuring. Bij ontwikkelingen in de vrijetijdssector is het belangrijk dat er een goede balans blijft tussen het wonen, werken en recreëren in ons (buiten)gebied en dat de recreatiedruk, en de impact daarvan op onze omgeving en samenleving, niet te groot wordt.

Wat mag het kosten

Veel projecten / subsidieregelingen uit het programma Vitaal Platteland lopen meerdere jaren. Hieronder staat een schatting van het bedrag dat noodzakelijk is voor het PRJCT in 2024, mocht de verwachting zijn dat niet alles wordt uitgegeven dit jaar:

- Activiteit 030.020.010: 60570902 PRJCT motie bomen & kleine bossen: Rond de € 127.500 voor dit jaar voor onder meer uitdeeldag Borculo, 60570903 PRJCT Gedenkbos: Is een provinciale subsidie, dit jaar geven we niets uit, 60570906 PRJCT Groenblauwe dooradering Berkelland Dit jaar geven we € 130.000 uit.
- Activiteit 030.020.020: 60310903 PRJCT Leader 2023 e.v.: Rond de € 75.000 voor dit jaar. Verwachting is ongeveer 2 projecten, lastige inschatting i.v.m. dat LEADER pas per 1 juli wordt opengesteld.
- Activiteit 030.020.030: 60570002 PRJCT Biodiversiteitsplan: Rond de € 75.000 voor dit jaar.
- Activiteit 030.030.010: 60310904 PRJCT uitvoeringsagenda vrijetijdssector: Rond de € 16.000 voor dit jaar.
- Activiteit 030.040.020: 60330907 PRJCT Subsidieregeling asbestdaken: Rond de € 80.000 voor dit jaar in totaal. Het fluctueert jaarlijks rond dit bedrag, 60330908 PRJCT Gratis beschermpakket + stort kleine schuren: Rond de € 2.500 voor stort dit jaar. Er zijn nog voldoende gratis beschermpakketten. Aanschaf hiervan is het duurste onderdeel, 60330909 PRJCT Vouchers Regiodeal m.b.t. asbest: Rond de € 5.000 voor dit jaar aan vouchers, 60330910 PJRCT Voucher Regiodeal sociaal/bedrijfsbegeleiding: Rond de € 10.000 voor dit jaar aan vouchers.
- In het kader van de uitkoopregeling voor boerenbedrijven ontvangen wij van het Rijk € 7.000 voor elk aanvraag met een positieve beschikking. Als de overeenkomst getekend wordt dan krijgen we nogmaals € 20.000. Er zijn in totaal 10 agrariërs die een aanvraag hebben ingediend, de verwachting is dat er 9 een positieve beschikking krijgen. Het bedrag dat we ontvangen gebruiken we voor een nieuw kavelruilproject bij Stelkampsveld om zo te zorgen voor landbouwstructuurverbetering (een betere verdeling van de kavels

tussen agrariërs die doorgaan en zij die gestopt zijn) en een bijdrage aan de VLGG doelen.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	**-48**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
030.010.020 We onderzoeken mogelijkheden voor stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners	**-25**	**-41**	**0**	**0**	**-67**	**-108**
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	**-45**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	**-255**	**-56**	**0**	**0**	**-268**	**-323**
030.020.020 We ondersteunen projecten en initiatieven in het kader van Leader	**-13**	**0**	**0**	**0**	**-75**	**-75**
030.020.030 Biodiversiteitsplan uitvoeren	**-3**	**0**	**0**	**0**	**-75**	**-75**
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	**-745**	**-198**	**0**	**0**	**-16**	**-214**
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	**-8**	**0**	**0**	**0**	**-785**	**-785**
030.040.020 We voeren het plan voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit	**-93**	**0**	**0**	**0**	**-97**	**-97**
030.500.010 Loonkosten	**-95**	**-229**	**0**	**0**	**0**	**-229**
030.700.010 Rente en afschrijving	**-3**	**-4**	**0**	**0**	**0**	**-4**
Totaal Lasten	**-1.334**	**-528**	**0**	**0**	**-1.383**	**-1.910**

Baten						
030.010.010 We zetten het project korte ketens door	**48**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren	**45**	**0**	**0**	**0**	**63**	**63**
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	**44**	**0**	**0**	**0**	**140**	**140**
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	**553**	**1**	**0**	**0**	**0**	**1**
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit	**189**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**880**	**1**	**0**	**0**	**203**	**204**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-454**	**-527**	**0**	**0**	**-1.180**	**-1.707**
Onttrekkingen						
030.710.010 Reserves	**188**	**15**	**0**	**0**	**1.243**	**1.258**
Totaal Onttrekkingen	**188**	**15**	**0**	**0**	**1.243**	**1.258**
Stortingen						
030.710.010 Reserves	**-1.155**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-1.155**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-967**	**15**	**0**	**0**	**1.243**	**1.258**
Gerealiseerd resultaat	**-1.421**	**-512**	**0**	**0**	**63**	**-449**

NIEUWE ENERGIE

Wat speelt er?

Speerpunt

Innovatie en ontwikkelagenda energietransitie (040.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan aan de slag met de transitievisie warmte/koude. (040.010.100)

Kwaliteit

Geld
Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 150.000 begroot voor de transitievisie warmte/koude. Deze middelen worden gedekt uit de CDOKE gelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld. In de primaire begroting 2024 zijn deze middelen begroot op activiteit "040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD". De begroting op deze activiteit is met eenzelfde bedrag verlaagd.

Speerpunt

Verduurzaming woningen. (040.060)

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen inwoners door de inzet van financieel- en energie advies. (040.060.030)

Kwaliteit

Geld
Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 497.000 begroot voor de werkzaamheden van het Achterhoeks Energieloket. Deze middelen worden gedekt uit de CDOKE gelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld. In de primaire begroting 2024 zijn deze middelen begroot op activiteit "040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD". De begroting op deze activiteit is met eenzelfde bedrag verlaagd.

Wat mag het kosten?

- Activiteit 040.010.050: Uitvoeringskosten Energietransitie
  Het Rijk heeft de CDOKE gelden beschikbaar gesteld (Tijdelijke regeling capaciteit decentrale
  overheden voor klimaat- en energiebeleid). Deze middelen zijn in de primaire begroting 2024 volledig begroot op deze activiteit. Bij de bestuursrapportage worden deze begroot op de activiteiten waar de daadwerkelijk inzet plaats vindt.
- Activiteit 040.060.040: Subsidiëren Wonen
  Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 408.000 begroot voor een drietal zaken.
  Ten eerste wordt € 200.000 op de begroting geplaatst voor de aanpak van energie-armoede . Deze middelen worden volledig gedekt door gelden die het Rijk voor dit doel beschikbaar gesteld heeft. Daarnaast wordt € 100.000 op de begroting geplaatst voor Isolatie subsidies. Deze middelen worden volledig gedekt door gelden die het Rijk beschikbaar gesteld heeft uit hoofde van het Nationaal Isolatieprogramma. Tot slot wordt € 108.000 beschikbaar gesteld voor de Achterhoek bespaart Regeling. In 2023 is voor dit project € 800.000 beschikbaar gesteld, waarvan eind 2024 € 108.000 resteert.
- Activiteit 040.500.010: Loonkosten
  Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 96.000 begroot voor deze activiteit.. Deze middelen worden gedekt uit de CDOKE gelden die het Rijk beschikbaar heeft gesteld. In

de primaire begroting 2024 zijn deze middelen begroot op activiteit "040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD". De begroting op deze activiteit is met eenzelfde bedrag verlaagd.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
040.010.010 grootschalige opwek	**-112**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.010.040 A. Pilots en innovatie	**0**	**0**	**0**	**0**	**-25**	**-25**
040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD	**0**	**-813**	**0**	**0**	**821**	**8**
040.010.060 A. Bewustwording en Promotie	**0**	**0**	**0**	**0**	**-45**	**-45**
040.010.070 A. Datagedreven werken	**0**	**0**	**0**	**0**	**-1**	**-1**
040.010.100 A. Transitievisie warmte/koude	**0**	**0**	**0**	**0**	**-150**	**-150**
040.020.020 EUP: ambitie bedrijven	**-160**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.030 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**-40**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.040 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	**-18**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.060 Gemeente als voorbeeld	**-12**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.070 We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie	**-64**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.080 We zetten in op voorlichtingscampagne	**-183**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.090 We stellen een plan van aanpak energiearmoede op en voeren deze uit	**-391**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.100 We zetten in op voorlichtingscampagnes en coaches	**-104**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.110 We stimuleren het nemen van concrete energiemaatregelen met "Berkelland bespaart" en (SVN) leningen	**-692**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.030.020 G. Verduurzaming eigen vastgoed	**-98**	**-65**	**0**	**0**	**33**	**-32**
040.050.010 F. Regionale samenwerking Achterhoek	**0**	**0**	**0**	**0**	**-3**	**-3**
040.060.020 B. Informeren Wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**8**	**8**
040.060.030 B. Adviseren Wonen (KVH)	**0**	**-105**	**0**	**0**	**-497**	**-602**
040.060.040 B. Subsidiëren Wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**-408**	**-408**

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
040.070.010 E. vaststellen RODE	**0**	**0**	**0**	**0**	**-12**	**-12**
040.500.010 Loonkosten	**-211**	**-219**	**0**	**0**	**-96**	**-315**
040.700.010 Rente en afschrijving	**-7**	**-7**	**0**	**0**	**0**	**-7**
Totaal Lasten	**-2.093**	**-1.209**	**0**	**0**	**-375**	**-1.585**
Baten						
040.010.010 grootschalige opwek	**10**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.010.040 A. Pilots en innovatie	**0**	**0**	**0**	**0**	**25**	**25**
040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD	**0**	**813**	**0**	**0**	**-725**	**88**
040.010.060 A. Bewustwording en Promotie	**0**	**0**	**0**	**0**	**45**	**45**
040.010.070 A. Datagedreven werken	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**	**1**
040.010.100 A. Transitievisie warmte/koude	**0**	**0**	**0**	**0**	**150**	**150**
040.020.020 EUP: ambitie bedrijven	**470**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.030 EUP: ambitie maatschappelijke bedrijven	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.090 We stellen een plan van aanpak energiearmoede op en voeren deze uit	**391**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.020.100 We zetten in op voorlichtingscampagnes en coaches	**229**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
040.050.010 F. Regionale samenwerking Achterhoek	**0**	**0**	**0**	**0**	**3**	**3**
040.060.020 B. Informeren Wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**-8**	**-8**
040.060.030 B. Adviseren Wonen (KVH)	**0**	**0**	**0**	**0**	**497**	**497**
040.060.040 B. Subsidiëren Wonen	**0**	**0**	**0**	**0**	**300**	**300**
040.070.010 E. vaststellen RODE	**0**	**0**	**0**	**0**	**12**	**12**
Totaal Baten	**1.100**	**813**	**0**	**0**	**300**	**1.113**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-992**	**-396**	**0**	**0**	**-75**	**-472**
Onttrekkingen						
040.710.010 Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**75**	**75**
Totaal Onttrekkingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**75**	**75**
Stortingen						
040.710.010 Reserves	**-1.299**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Stortingen	**-1.299**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves	**-1.299**	**0**	**0**	**0**	**75**	**75**
Gerealiseerd resultaat	**-2.291**	**-396**	**0**	**0**	**0**	**-396**

EEN TOEKOMSTBESTENDIG SOCIAAL DOMEIN

Wat speelt er?

In onze visie staat centraal dat we hulp en ondersteuning bieden aan wie dat écht nodig heeft. Dit is leidend in de opgave om hulp en ondersteuning nu en in de toekomst betaalbaar en beschikbaar te houden. De krapte op de arbeidsmarkt en de toename van kosten in het sociaal domein stellen ons voor een grote uitdaging. Landelijk en lokaal is van belang dat er wordt ingezet op een gedrags- en cultuurverandering, waarin we als overheid minder overnemen van wat inwoners zelf kunnen en waarin we geen medische/professionele inzet leveren wanneer dit niet noodzakelijk is.
De huidige uitgangspunten in het sociaal domein blijven onverminderd van kracht: positieve gezondheid, normaliseren, de-medicaliseren en werken vanuit de bedoeling.

Speerpunt

Gelijke kansen en toegankelijkheid. (050.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (050.010.020)

Kwaliteit 🟥
De huisvesting van statushouders is een wettelijke opgave van de gemeente. We lopen achter bij het huisvesten van statushouders. Op dit moment (juni 2024) zijn er 32 mensen gehuisvest, waar 71 de taakstelling was. Dit heeft impact op de begroting voor de inburgeringswet, omdat er daardoor minder inburgeraars kunnen starten met het inburgeringstraject dan waar we rekening mee hadden gehouden.

Geld 🟥
Het verschil tussen de totale begroting voor 2023 en de (verwachte) uitgaven is € 251.103 voordelig. Bij het opmaken van de jaarrekening voor 2023 hebben we geconstateerd dat we een projectreserve hebben opgebouwd van € 248.000 voor de inhaalslag inburgering. Deze reserve zetten we in voor projecten die niet gefinancierd worden uit de Wet inburgering 2021, bijvoorbeeld ondersteuning van statushouders met inzet van preventieve trajecten door GG-Net.

We dragen zorg voor vluchtelingen uit de regio.

Kwaliteit 🟩

Geld 🟥
Het aantal Oekraïners dat we opvangen binnen de gemeente Berkelland op tijdelijke opvanglocaties was begin van het jaar 265. We krijgen hiervoor een specifieke uitkering van het Rijk. Omdat de begroting voor de opvang van ontheemden nog niet was opgesteld bij behandeling van de gemeentebegroting 2024, wordt deze met deze bestuursrapportage vastgesteld. Het bedrag dat hiermee gemoeid is, is 5,3 miljoen.
De reguliere kosten omvatten zaken zoals huur opvanglocaties, beveiliging, leefgeld en kosten personeel.
De opgave wordt in de loop van het jaar verhoogd, op basis van de huidige cijfers komt dit uit op 321 bedden. De middelen die we vanuit het Rijk ontvangen zijn gebaseerd op het aantal bedden. De verwachting is dat we op deze middelen over 2024 weer een forse onderschrijding zullen hebben. Het is niet mogelijk deze nu cijfermatig in te schatten en dus mee te nemen in de bestuursrapportage.

Onttrekken 6 ton uit de reserve voor huisvesting van nieuwkomers ten gunste van het gebruiksklaar maken van nieuwe tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties voor ontheemden (GOO); Voor 2024 wordt hier maximaal 1 ton van aangesproken; de rest reserveren we voor 2025. Verder onttrekken we € 210.000 uit de reserve voor de doeleinden: Arbeidstoeleiding en administratieve ondersteuning Sociaal raadsliedenwerk.

Speerpunt

Een sterke sociale basis gericht op preventie en gezondheid. (050.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. (050.020.010)

Kwaliteit
Mantelzorg
De toegang tot mantelzorgregelingen is vereenvoudigd. Vanaf 2024 hoeft het mantelzorgcompliment niet jaarlijks opnieuw te worden aangevraagd en de mantelzorgregeling voor huishoudelijk hulp is voor meerdere jaren vastgesteld. Er is gestart met een nieuwe klankbordgroep Mantelzorg met ervaringsdeskundigen die input geven voor het ondersteuningsaanbod in Berkelland. Regionaal wordt onderzocht of het mogelijk is om gezamenlijk op te trekken rondom respijtzorg voor mantelzorgers. De schaalgrootte van de regio geeft meer mogelijkheden tot het tot uitvoering brengen van respijtzorg.

Vrijwilligers
Er is gestart met een netwerk informele zorg, waaraan organisaties (professionele – en vrijwilligersorganisaties) deelnemen die vrijwilligers inzetten in zorg en welzijn. Doel is verbindingen leggen en kennis en ervaringen delen. In samenwerking en afstemming met Naoberfonds, Bedrijvenkring, Culturije en Sportfederatie Berkelland zijn themabijeenkomsten georganiseerd voor vrijwilligersorganisaties en inwonerinitiatieven.
Op de digitale vrijwilligersvacaturebank zijn in 2023 ruim 50 nieuwe vacatures geplaatst en 15 verzoeken voor burenhulp, ongeveer 120 organisaties zijn geabonneerd op de digitale nieuwsbrief.

Geld

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. (050.020.030)

Kwaliteit
Met de komst van het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Integraal Zorgakkoord en het Wonen Ouderen Zorg en Ondersteuning zetten we integraal in op de bescherming en bevordering van de gezondheid van inwoners. In het derde kwartaal van 2023 is het plan van aanpak opgesteld. De thema's waar we lokaal en regionaal aan werken zijn één tegen eenzaamheid, valpreventie, aanpak overgewicht kinderen, gezonde leefstijlinterventies volwassenen, kansrijke start, terugdringen gezondheidsachterstanden, gezonde leefomgeving, versterken van de sociale basis, gezonde leefstijl, voorkomen middelengebruik, mentale weerbaarheid en - gezondheid, vitaal ouder worden, welzijn op recept en mantelzorg.
Regionaal is er gestart met de werkgroepen voor de uitvoering van de ketenaanpakken. Hier neemt Berkelland aan deel. Lokale werkgroepen zijn gestart. De invulling van de begroting is herzien en daar waar nodig aangepast. Vanuit de begroting wordt een lokale projectleider gefinancierd. Deze nieuwe medewerker start half augustus. Er is een programmateam opgericht welke maandelijks bij elkaar komt om de voortgang van de uitvoering en de begroting te bespreken.

Geld
De subsidie van de dorpskamers wordt gefinancierd vanuit de reserve voor een bedrag van € 155.000, daarbovenop is een bedrag van € 11.131 voor de indexering opgenomen. Voor de SPUK GALA is er een bedrag van € 504.000 opgenomen als een last en een baat.

We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd. (050.020.020)

Kwaliteit
De trajecten rondom POH Jeugd, Preventie Platform Jeugd, Humanitas en praktische opvoedondersteuning verlopen naar wens. Op dit moment doorloopt het jongerenwerk een teamontwikkelingstraject en zijn er vanuit NPO gelden extra uren toegevoegd aan het jongerenwerk om de verbinding met de (middelbare) scholen te versterken. Hiervoor is vanaf de start van het schooljaar 2023/2024 een pilot gestart met het Assink Lyseum en MaxX in samenwerking met Skillz (jongerenwerk Haaksbergen). Deze samenwerking is in het voorjaar positief geevalueerd. Jongerenwerkers zijn zichtbaar aanwezig voor jongeren en het maakt het mogelijk om gemeentegrens overschrijdend te werken. Dit heeft een positief effect op de kwaliteit van zorg.

Geld
Door een toename van de deelname van het aantal praktijken POH is er een lastenverhoging van € 47.000 (zie ook de PPN2025). Vanuit de SPUK NPO is er een last en een baat van € 305.000.

Speerpunt

Uitvoering van de WMO. (050.030)

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer. (050.030.020)

Kwaliteit

Geld
De kosten voor vraagafhankelijk vervoer zijn moeilijk te sturen maar lopen binnen de begroting. Bij ZOOV op Maat is er een lastenstijging van € 90.325 Als je kijkt naar de totale lasten voor ZOOV laat dit een lichte daling in de lasten zien van € 12.326. In de begroting van 2024 is rekening gehouden met een indexatie van 3,4% (NEA index taxivervoer 2024).

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren in de samenleving. (050.030.010)

Kwaliteit

Geld
In 2023 is door het College besloten gebruik te maken van het VNG voorspelmodel. Aanleiding is dat het voorspelmodel rekening houdt met de demografische ontwikkelingen in onze gemeente. We verwachten dat deze ontwikkelingen van invloed zijn op onze toekomstige Wmo uitgaven. Het VNG voorspelmodel wordt continu bijgesteld. Waar de primitieve begroting 2024 nog gebaseerd was op het basisjaar 2021, baseert de laatste versie van het voorspelmodel zicht op de cijfers van 2022. Deze voortschrijdend ontwikkeling betekent een lastenverhoging van € 214.000 in de begroting 2024. Daarnaast wordt een correctie op de eerder toegevoegde indexering voorgesteld van € 42.000. Daartegenover staat een toename van de baten door stijging van de eigen bijdrage van € 34.800.
Voor de Regionale Inkoop wordt in de overeenkomst met de zorgaanbieder een plekprijs gehanteerd. In de overeenkomst is een periodieke indexering opgenomen op deze plekprijzen.

De lasten stijgen hierdoor met een bedrag van € 263.510. Het VNG voorspelmodel wordt met deze bestuursrapportage voor het eerst toegepast op de het segment Wmo Individuele Ondersteuning. Dit leidt tot een lastenstijging van € 164.590.
Voor de indexering van plekprijzen van de segmenten uit de regionale inkoop hanteren we een tarief van 4,7%.
De meerjarenraming van de totale kosten voor ZOOV (Jeugd, WMO en Vluchtelingenvervoer) leidt tot een kleine lastendaling met € 12.300.

Speerpunt

Uitvoering van de Jeugdwet. (050.040)

Wat gaan we daarvoor doen?

Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente. (050.040.030)

Kwaliteit

Geld
De kosten voor vraagafhankelijk vervoer zijn moeilijk te sturen. Voor het leerlingenvervoer is er voor 2024 een stijging van € 67.580. De totale lasten voor ZOOV laten een daling zien van € 12.326.

Wij bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp. (050.040.010)

Kwaliteit
De regionale inkoop jeugd en Wmo is vanaf 1 juli 2022 ingegaan. 59 (samenwerkingsverbanden van) aanbieders verzorgen nu de specialistische jeugdzorg die wordt ingezet via Voormekaar, huisartsen, gecertificeerde instellingen en medisch specialisten. Tevens zijn vanaf 2023 de nieuwe contracten ingegaan met aanbieders van hoogcomplexe jeugdzorg met verblijf. De herijking van de plekprijzen heeft plaatsgevonden per 1 juli 2023. Dit had voor Wmo en jeugdhulp hogere kosten tot gevolg dan de kosten die waren begroot.
In het najaar van 2023 is de nieuwe werkwijze geëvalueerd. Zowel op inhoudelijk als op juridisch, financieel en inkooptechnisch gebied. De algehele conclusie is: de inhoudelijke transformatie kan onvoldoende van de grond komen door weeffouten in de techniek (waaronder bijvoorbeeld de bekostigingssystematiek, de jaarlijkse herijking, de indeling naar segmenten, het resultaatgericht indiceren). En de weeffouten zijn onvoldoende te repareren in de huidige werkwijze. Eind januari 2024 is daarom op basis van de evaluaties besloten om een nieuw inkooptraject te starten voor jeugdhulp en Wmo.
Er zijn ook resultaten geboekt met de nieuwe werkwijze. De aanbieders van verblijfvormen voor jeugdigen hebben een 'gezamenlijke voordeur' georganiseerd. Zo kan een verwijzer voortaan op 1 plek zijn/haar aanmelding doen voor een verblijfplek. Ook doen we positieve ervaringen op met 'kindgericht werven' voor een kind of meerdere kinderen uit één gezin waarvoor een pleeggezin de beste optie is.
Op dit moment is fase 0 ter voorbereiding van de nieuwe inkoop afgerond en is fase 2 genaamd "voorbereiding" gestart. Met onder andere de actualisatie van de doelstellingen, vormgeving van de segmentatie en kiezen van een bekostigingssystematiek. Volgens planning zal in oktober 2024 de nieuwe inkoopprocedures worden gestart. Naast de nieuwe inkoop worden op dit moment ook in G7 verband de inkoop van de Essentiele functies gestart om ervoor te zorgen dat zeer hoog complexe zorg beschikbaar blijft binnen Gelderland, waarbij toegewerkt wordt naar afbouw van de jeugdzorg plus.

Geld
Ook bij de Regionale Inkoop voor de jeugd hanteren we een indexering van 4,7% voor loon- en prijsstijgingen. Voor jeugdzorg en woonvormen voegen we daarom een totaal van € 523.063. toe

aan de begroting. De nieuwe overeenkomst dyslexie zorg leidt tot een lastenstijging van € 62.817.
Het is nog niet eenduidig te begroten met welke lasten voor HCV we rekening moeten houden. We beschikken over zeer beperkte historische boekingsinformatie. Daarnaast zijn er pilots van toepassing om te komen tot kleinschalige zorg. De tarieven hiervan liggen aanzienlijk hoger dan de reguliere tarieven. Er maakt een beperkt aantal jeugdigen gebruik maakt van deze vorm van zorg. Door de hoge tarieven kan een extra inwoner met zorg van grote invloed zijn op de lasten. Het omgekeerde geldt natuurlijk ook. Om te voorkomen dat we zowel nu als bij de slotwijziging een wijziging op de begroting HCV moeten toepassen is nader onderzoek, monitoring en analyse van de (voorlopige) resultaten vereist. Wel is het voorstel een indexering van de tarieven op te nemen. Op basis van het overeengekomen percentage komt dit neer op € 116.000.

Speerpunt

Een robuuste uitvoering en toegang. (050.500)

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners.

Kwaliteit

Geld
De kosten voor het onderzoek t.b.v. een nieuwe Welzijnsorganisatie bedragen € 53.200. Deze lasten worden onttrokken uit de reserves.

Wij versterken onze regionale samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert.

Kwaliteit
Als regio hebben we in januari 2024 besloten om de regionale contracten voor de Wmo en de Jeugdwet niet te verlengen. Dit betekent dat we een nieuwe aanbesteding voorbereiden die naar verwachting ingaat op 1 januari 2026. Voor deze aanbesteding is een toevoeging gedaan op de huidige samenwerkingsafspraken.
In 2024 onderzoeken we de vorm waarin we de governance van het sociaal domein regio Achterhoek het beste vorm kunnen geven. De uitkomsten van dit onderzoek worden eind 2024 verwacht.

Geld
De lasten voor het opzetten van de nieuwe Regionale Inkoop bedragen € 53.155. Deze kosten worden uit de reserve onttrokken.

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2023 (na bestuursrapportage) en 2024

- Activiteit 050.010.030: De baten en lasten stijgen door de overheveling van projectbudgetten uit 2023. Daarnaast stijgen de lasten door de projecten die niet gefinancierd worden uit de Wet inburgering. Deze lasten dekken we uit de projectreserve inburgering.
- Activiteit 050.010.050: De lasten stijgen doordat wij de opvang van Oekraïners regelen. Hiertegenover staat inkomst vanuit het Rijk.
- Activiteit 050.020.020:De lasten stijgen door de overheveling van projectbudgetten uit 2023.
- Activiteit 050.030.010: In 2024 is met betrekking tot huishoudelijke hulp rekening gehouden met een tariefaanpassing door CAO loonsverhogingen. Daarnaast is het VNG

voorspelmodel gehanteerd. De demografische ontwikkeling van Berkelland geeft aanleiding om met een groter beroep op huishoudelijke hulp rekening te houden.

- Activiteit 050.040.010: De lasten stijgen met name doordat de Regionale inkoop duurder uitvalt.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
050.010.010 Flankerend beleid nieuwkomers	**-76**	**-116**	**0**	**0**	**0**	**-116**
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	**-899**	**-924**	**-50**	**0**	**-567**	**-1.541**
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	**-405**	**-519**	**0**	**0**	**-13**	**-532**
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraine	**-4.249**	**-18**	**0**	**0**	**-5.581**	**-5.598**
050.020.010 We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	**-44**	**-123**	**0**	**0**	**0**	**-123**
050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	**-1.910**	**-1.946**	**0**	**0**	**-355**	**-2.301**
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	**-1.012**	**-916**	**0**	**0**	**-703**	**-1.619**
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	**-12.060**	**-12.016**	**-664**	**0**	**-751**	**-13.431**
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	**-960**	**-982**	**0**	**0**	**-90**	**-1.073**
050.030.030 We verbinden waar nodig zorg en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners	**-35**	**-76**	**0**	**0**	**-2**	**-77**
050.040.010 We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp	**-12.811**	**-11.562**	**-1.514**	**0**	**-746**	**-13.822**
050.040.020 We verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners	**-109**	**-47**	**0**	**0**	**0**	**-47**

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	**-1.004**	**-1.147**	**0**	**0**	**71**	**-1.076**
050.050.010 covid-regelingen	**-14**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
050.500.010 Loonkosten	**-6.082**	**-5.740**	**0**	**0**	**0**	**-5.740**
050.500.020 We versterken onze region. samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert	**-293**	**-318**	**0**	**0**	**-53**	**-371**
050.500.030 We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners	**-27**	**-15**	**0**	**0**	**-53**	**-68**
Totaal Lasten	**-41.989**	**-36.466**	**-2.228**	**0**	**-8.843**	**-47.537**
Baten						
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	**439**	**601**	**0**	**0**	**182**	**782**
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	**388**	**333**	**0**	**0**	**10**	**343**
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraine	**6.673**	**68**	**0**	**0**	**5.270**	**5.338**
050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	**111**	**0**	**0**	**0**	**305**	**305**
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	**769**	**0**	**0**	**0**	**504**	**504**
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	**659**	**465**	**0**	**0**	**35**	**500**
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	**130**	**74**	**0**	**0**	**-28**	**45**
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Totaal Baten	**9.169**	**1.540**	**0**	**0**	**6.277**	**7.817**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-32.820**	**-34.926**	**-2.228**	**0**	**-2.566**	**-39.720**
Onttrekkingen						
050.710.010 Reserves	**221**	**0**	**0**	**0**	**820**	**820**
Totaal Onttrekkingen	**221**	**0**	**0**	**0**	**820**	**820**
Mutaties reserves	**221**	**0**	**0**	**0**	**820**	**820**
Gerealiseerd resultaat	**-32.599**	**-34.926**	**-2.228**	**0**	**-1.746**	**-38.900**

SPORT EN CULTUUR BEWEGEN JE!

Wat speelt er?

Sport en cultuur bewegen je! Deelnemen aan sport en cultuur is leuk en heeft bovendien een positieve invloed op de mens en zijn omgeving. Het bespelen van een instrument helpt bijvoorbeeld mentale prestaties en geheugen te verbeteren. Bij kinderen versterkt het zelfvertrouwen. (Voor)lezen gaat laaggeletterdheid tegen. Sporten is goed voor de conditie. Deelnemen aan sporten of culturele activiteiten in groepsverband, verhogen sociale competentie en samenwerking. Meedoen zorgt voor cohesie in de samenleving.

- In 2023 is als gemeentelijk antwoord op het lokaal Beweeg- en Sportakkoord – ‘Heel Berkelland Beweegt’, een nieuwe gemeentelijke sport- en beweegvisie opgesteld. Deze ligt ten tijde van het schrijven van deze begroting voor in de gemeenteraad. De 4 ambities uit de sport- en beweegvisie zijn:
    - Inwoners van Berkelland zijn gezond.
    - Sport en bewegen versterken de sociale basis.
    - Het sport- en beweeglandschap is klaar voor de toekomst.
    - Duurzame exploitaties van maatschappelijk vastgoed.
- Onderdeel van de sport- en beweegvisie is een uitvoeringsagenda voor sportvastgoed, inclusief zwembaden. Hierin is een lijn voor het Berkellandse sportvastgoed, inclusief zwembaden, opgenomen voor de komende 15 jaar. De investeringen worden zoveel mogelijk gespreid over deze 15 jaar. Op korte termijn zijn er al investeringen nodig, waarvan een investering in een extra zaaldeel bij sporthal 't Timpke in Borculo de eerste is in 2024. De raad ontvangt hiervoor een separaat raadsvoorstel.
- Op 3 februari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), gemeenten en zorgverzekeraars. In het GALA zijn afspraken gemaakt gericht op vertaling van landelijke doelen voor gezondheid en welbevinden naar regionale en lokale resultaten.
- Bij het GALA hoort ook een nieuw financieel arrangement voor gemeenten dat is vormgegeven in de nieuwe ‘Brede’ Specifieke Uitkering (SPUK) voor gemeenten.
- De actuele periode combinatiefunctionarissen loopt van 1 juli 2022 tot 1 juli 2026.
- Ter uitvoering van de op 21 december 2021 vastgestelde gemeentelijke Cultuur- en Erfgoedvisie zijn er in 2023 3 'deelvisies' opgesteld: een museumvisie, een visie op religieus erfgoed ('kerkenvisie') en een visie op dorpshuizen. Deze liggen ten tijde van het schrijven van deze begroting voor in de gemeenteraad, of zijn in procedure.
- Vanaf 2025 krijgen gemeenten structureel extra geld van het Rijk voor de bibliotheken, met daaraan gekoppeld een zorgplicht. Dit gaat waarschijnlijk om structureel gemiddeld € 3 per inwoner per gemeente. Bij de invoering van de wetswijziging worden deze structurele middelen waarschijnlijk toegevoegd aan het gemeentefonds volgens een nader te bepalen verdeelmodel. Wij gaan op basis van de huidige berichtgeving uit van ongeveer € 132.000 extra per jaar. Zodra de definitieve uitwerking bekend is, worden deze middelen opgenomen in de reguliere P&C cyclus en bestemd voor de Bibliotheek Oost Achterhoek (BOA).
- Ten tijde van het opstellen van deze begroting wordt gewerkt aan een cultuurakkoord.
- De gemeente Berkelland kent een subsidie voor het in stand houden van gemeentelijke monumenten. Voor deze subsidie ontvangt de gemeente cofinanciering van de provincie Gelderland. De provincie heeft bekend gemaakt (gedeeltelijke) te willen stoppen met deze cofinanciering. De gevolgen hiervan zijn bij schrijven van deze begroting nog niet bekend.
- Op 1 januari 2024 treedt het nieuwe beleidsplan van de Bibliotheek Oost Achterhoek (BOA) in werking.
- Elk jaar deden wij een beroep op de SPUK-regeling Sportbesluit. Deze SPUK-regeling vervalt of wijzigt. We zijn in afwachting van een opvolgende regeling.

Speerpunt

Sport en Cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis. (060.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

Evenementen.

Kwaliteit

Geld
In 2024 is de bezuiniging van Berkelland in Balans doorgevoerd op de evenementensubsidie. Dit is in 2023 niet goed verwerkt in de administratie. Hierdoor zijn er meer subsidies toegezegd dan dat er budget is. Het budget voor subsidies wordt met € 8.000 overschreden. We verwachten dit op te kunnen vangen binnen het speerpunt.

We zetten combinatiefunctionarissen in (brede impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (060.010.100)

Kwaliteit

Geld
De stijging van de lasten wordt gecompenseerd door een bijdrage van het Rijk uit de GALA-SPUK regeling 2: Brede Regeling Combinatiefuncties.

Speerpunt

Toekomstbestendige accommodaties. (060.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

Zwembaden. (060.020.030)

Kwaliteit

Geld
De subsidie- en exploitatiebijdragen aan de Berkellandse zwembaden worden jaarlijks geïndexeerd. Ontwikkeling van energieprijzen is onderdeel van de indexatie. In 2023 zagen we een flinke indexatie als gevolg van stijgende energieprijzen in 2022. Hiervoor zijn we (gedeeltelijk) gecompenseerd door het Rijk. Voor 2024 staat er geen compensatie van het Rijk klaar. De grootste stijging zien we bij de binnenzwembaden Optisport in Neede en 't Timpke in Borculo. De ontwikkeling van de bijdrage aan Optisport is contractueel vastgelegd. Voor 't Timpke is door de raad op 4 juni 2024 een apart besluit genomen over de bijdrage aan de exploitatietekorten.

Wat mag het kosten?

Toelichting verschillen groter dan € 250.000 tussen 2023 (na bestuursrapportage) en 2024

- Activiteit 060.700.010: Daar achterblijvende investeringen zijn er minder kapitaallasten. De lagere afschrijvingslasten worden toegevoegd aan de reserve Sportvastgoed.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
060.010.010 Strategie, beleid en innovatie	**-44**	**-49**	**0**	**0**	**-40**	**-89**
060.010.020 Heel Berkelland beweegt	**-270**	**-230**	**0**	**0**	**-10**	**-240**
060.010.030 Educatie en -participatie	**-381**	**-405**	**0**	**-15**	**0**	**-420**
060.010.040 Cultureel erfgoed	**-416**	**-481**	**0**	**0**	**0**	**-481**
060.010.050 Taal en Media	**-873**	**-761**	**0**	**0**	**0**	**-761**
060.010.060 Transformatiefonds cultuur	**-153**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.010.070 Transformatiefonds sport	**-3**	**0**	**0**	**0**	**-41**	**-41**
060.010.090 Evenementen	**-38**	**-121**	**0**	**0**	**0**	**-121**
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	**-481**	**-417**	**0**	**0**	**0**	**-417**
060.020.010 Culturele accommodaties	**-374**	**-286**	**0**	**0**	**-50**	**-337**
060.020.020 Sportaccommodaties	**-828**	**-657**	**0**	**0**	**-122**	**-779**
060.020.025 Aan de slag met sportaccomodaties inclusief zwembaden	**-40**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.020.030 Zwembaden	**-1.665**	**-1.102**	**-384**	**0**	**-240**	**-1.726**
060.500.010 Loonkosten	**-605**	**-629**	**0**	**0**	**0**	**-629**
060.700.010 Rente en afschrijving	**-98**	**-205**	**0**	**0**	**104**	**-101**
Totaal Lasten	**-6.266**	**-5.342**	**-384**	**-15**	**-399**	**-6.140**
Baten						
060.010.030 Educatie en -participatie	**15**	**0**	**0**	**15**	**0**	**15**
060.010.040 Cultureel erfgoed	**28**	**28**	**0**	**0**	**0**	**28**
060.010.050 Taal en Media	**44**	**6**	**0**	**0**	**0**	**6**
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	**266**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
060.020.010 Culturele accommodaties	**34**	**20**	**0**	**0**	**0**	**20**
060.020.020 Sportaccommodaties	**154**	**184**	**0**	**0**	**0**	**184**
060.020.030 Zwembaden	**341**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Baten	**882**	**238**	**0**	**15**	**0**	**253**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-5.384**	**-5.104**	**-384**	**0**	**-399**	**-5.887**
Onttrekkingen						
060.710.010 Reserves	**435**	**0**	**224**	**0**	**81**	**305**
Totaal Onttrekkingen	**435**	**0**	**224**	**0**	**81**	**305**
Stortingen						
060.710.010 Reserves	**-26**	**0**	**0**	**0**	**-69**	**-69**
Totaal Stortingen	**-26**	**0**	**0**	**0**	**-69**	**-69**
Mutaties reserves	**408**	**0**	**224**	**0**	**12**	**236**
Gerealiseerd resultaat	**-4.976**	**-5.104**	**-160**	**0**	**-388**	**-5.652**

WERKEN EN LEREN

Een warm welkom voor werk
Wat speelt er?

- Onze winkelcentra verdienen speciale aandacht om deze ook voor de toekomst levendig te houden. Daarom zijn de afgelopen periode veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. We zijn in Eibergen (afronding), Neede, Borculo én Ruurlo aan de slag via zogenaamde taskforces waarin we samenwerken met ondernemers en inwoners. Als gemeente faciliteren zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. We doen actief mee bij herinrichting of herontwikkeling van ‘onaantrekkelijke’ locaties/panden. We maken daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben, zoals de herstructureringsreserve of extra impulsgelden voor vitale kernen.
- Aantrekkelijke bedrijventerreinen en voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn voorwaardelijk om ondernemers te boeien en te binden. Dat betekent dat er voldoende ruimte moet zijn op (lokale en regionale) bedrijventerreinen. Op dit moment lopen we zowel regionaal als lokaal tegen de grenzen van de beschikbare ruimte aan.
- Daarbij speelt steeds meer een rol dat (medewerkers van) bedrijven de directe omgeving van de bedrijven (openbare ruimte) belangrijk vinden bij het kiezen van hun werkomgeving. Het is dus zaak om ervoor te zorgen dat de bedrijventerreinen er verzorgd en groen uitzien en er oog is voor circulariteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie.
- Regionaal blijven we als Achterhoek de handen ineen slaan om onze gemeenschappelijke aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- Nieuwe onderwijsconcepten vragen andere scholen. Ook op het gebied van duurzaamheid is veel te winnen. De schoolbesturen gaan zelf over huisvesting en het daarbij gewenste kwaliteitsniveau van voorzieningen (zoals ventilatie en verduurzaming). Daar passen ook eigen bijdragen in. Het streven is dat er in elke kern minimaal een basisschool open blijft; mits een school het minimum aantal leerlingen heeft, zoals vastgesteld door het Rijk en daarmee de kwaliteit van onderwijs gegarandeerd kan blijven. Het aantal leerlingen in Berkelland is gedaald en veel onderwijshuisvesting is toe aan renovatie. De gemeente Berkelland heeft vooruitlopend op landelijke wetgeving zelf al een integraal huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting opgesteld. De eerste fase van het IHP is gedekt in de begroting. De voorbereidingen voor de tweede fase zijn in gang gezet. Niet alle scholen kunnen qua vernieuwing op hetzelfde moment worden gestart. We blijven investeren en maken daarvoor ook gebruik van de reserve onderwijshuisvesting en vullen deze aan. Hierbij gebruiken we een flexibele planning: het geld is er, als het nodig is. Zo is duidelijk welk budget beschikbaar is. Resterende boekwaardes van vrijkomende scholen vormen vaak een kostenpost.
- De economische vooruitzichten zijn door de coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). Vanuit het traject 'Samen aan het Stuur' werken Fijnder en de gemeente intensief samen. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal ingezet.

- Bestaanszekerheid en kansengelijkheid staan hoog op de agenda, zowel landelijk als lokaal. Er is in toenemende mate een kloof ontstaan in de inkomenspositie van inwoners. Door een gericht en toegankelijk armoedebeleid willen we voorzien in die bestaanszekerheid zodat onze inwoners zo optimaal mogelijk mee kunnen doen.
- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid 'Beleef het in Berkelland'. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dan onze lokale ondernemers meeprofiteren van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Goede onderwijshuisvesting en onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt. (070.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (070.010.020)

Kwaliteit

Geld
We hebben de Veldhoekschool verkocht. Dit levert ons € 226.000 op. De boekwaarde was € 87.000. Dat betekent dat we een netto resultaat hebben van € 139.000. We stellen voor dit toe te voegen aan de reserve Onderwijshuisvesting.
De huurkosten VSO Korte Dreef van € 72.000 zijn structureel opgenomen in de PPN 2025. Deze lasten zijn er ook in 2024. Daarom een bijraming voor dit bedrag.

Speerpunt

Actieve deelname aan de arbeidsmarkt voor iedereen die dat kan. (070.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk. (070.020.010)

Kwaliteit
Dit speerpunt betreft de activiteiten en uitgaven die betrekking op de uitvoering van de Participatiewet. De uitvoering van de Participatiewet is voor het grootste gedeelte belegd bij uitvoeringsorganisatie Fijnder. Zij voeren de wettelijke taken uit namens de gemeente Berkelland. Hierbij gaat het in ieder geval om het verstrekken van bijstandsuitkeringen en ondersteuning bij re-integratie en arbeidsmarkttoeleiding.
De uitgaven binnen de speerpunt worden voor een belangrijk deel bepaald door de bestandsontwikkelingen van het aantal bijstandsgerechtigden bij Fijnder. In 2023 zagen we een trendbreuk ontstaan. Voor het eerst in jaren liet bijstandsbestand bij Fijnder een stijging zien. Op dat moment was het nog te vroeg om conclusies te trekken, maar de trend zet zich in 2024 voort. , waarin de gemeente Berkelland een kleine 7% meer aan bijstandsgerechtigden in het bestand terug ziet. Ook in 2024 zet de toename zich door en is het bestand ten opzichte van 31 december 2023 weer met 3,9% toegenomen in het eerste kwartaal voor de gemeente Berkelland en 2,2% Fijnder breed met de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk inbegrepen. De toename word nog steeds grotendeels veroorzaakt door de instroom van statushouders vanuit asielzoekerscentra. Omdat statushouders eerst een meerjarig inburgeringstraject doorlopen, is het niet te verwachten dat zij binnen afzienbare tijd uitstromen.

Geld
Voor deze activiteit wordt € 1.047.000 bijgeraamd. Deze bijraming wordt met name veroorzaakt doordat de uitkeringslasten € 915.000, als gevolg van de bestandsstijging, groter bleken dan

begroot, evenals € 102.000 voor de uitvoeringskosten die ook weer in verband gebracht kunnen worden met de toename van het bestand.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek). (070.050)

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken. (070.050.010)

Kwaliteit
Voor het project 'Positionering van Berkelland' (promotie, branding, citymarketing) is een marsroute uitgezet met als onderdelen: Identiteit, Positionering, Strategie en Organisatie.
De onderdelen 'Identiteit' en 'Positionering' zijn afgerond en opgenomen in het merkpaspoort van Berkelland, dat de raad op 8 maart 2021 heeft vastgesteld. Er is inmiddels ook een handzame versie van het merkpaspoort aan de medewerkers ter beschikking gesteld.
Het college van B&W heeft 'Strategieën voor de profilering van Berkelland' vastgesteld. Het onderdeel strategie is daarmee afgesloten. Een strategisch actieplan met organisatieopzet ligt klaar om uitgevoerd te worden. Dit is een strategisch actieplan om Berkelland voor bewoners, bedrijven en bezoekers te profileren.
Vanwege gebrek aan capaciteit/prioritering van de beschikbare ruimte om projecten op te kunnen pakken wordt in 2024 niet gestart met de uitvoering van het strategisch actieplan om Berkelland voor Bewoners, Bedrijven en Bezoekers te profileren.

Geld
Het nog resterende projectgeld is niet uitgegeven om bovenstaande redenen.

Wat mag het kosten?

- Activiteit 070.020.010: Op basis van de eerste bestuursrapportage 2024 van Fijnder is de begroting aangepast.
- Activiteit 070.060.010: Op basis van de eerste bestuursrapportage 2024 van Fijnder is de begroting aangepast.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
070.010.020 Huisvesting	**-1.163**	**-850**	**0**	**0**	**-112**	**-962**
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	**-15.111**	**-16.005**	**-79**	**0**	**-1.047**	**-17.131**
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	**-125**	**-174**	**0**	**0**	**-6**	**-180**
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	**-500**	**-433**	**0**	**0**	**-1**	**-434**
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	**-212**	**-218**	**0**	**0**	**0**	**-218**

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	**-60**	**-35**	**0**	**0**	**0**	**-35**
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	**-3.890**	**-2.234**	**164**	**0**	**-390**	**-2.461**
070.060.030 We investeren in de lokale aanpak schuldhulpverlening	**-96**	**-185**	**0**	**0**	**0**	**-185**
070.500.010 Loonkosten	**-7.152**	**-6.604**	**0**	**0**	**0**	**-6.604**
070.700.010 Rente en afschrijving	**-1.980**	**-1.580**	**0**	**0**	**270**	**-1.309**
Totaal Lasten	**-30.290**	**-28.318**	**85**	**0**	**-1.285**	**-29.519**
Baten						
070.010.020 Huisvesting	**404**	**7**	**0**	**0**	**227**	**233**
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	**10.748**	**10.594**	**37**	**0**	**781**	**11.412**
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	**6**	**8**	**0**	**0**	**0**	**8**
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	**626**	**504**	**0**	**0**	**0**	**504**
070.040.010 Faciliteren van ondernemersfonds	**212**	**203**	**0**	**0**	**0**	**203**
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	**60**	**59**	**0**	**0**	**0**	**59**
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	**8**	**80**	**0**	**0**	**0**	**80**
070.500.010 Loonkosten	**250**	**0**	**0**	**0**	**80**	**80**
Totaal Baten	**12.314**	**11.454**	**37**	**0**	**1.087**	**12.578**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-17.976**	**-16.864**	**122**	**0**	**-198**	**-16.940**
Onttrekkingen						
070.710.010 Reserves	**2.133**	**-20**	**0**	**0**	**286**	**267**
Totaal Onttrekkingen	**2.133**	**-20**	**0**	**0**	**286**	**267**
Stortingen						
070.710.010 Reserves	**-738**	**22**	**0**	**0**	**-143**	**-121**
Totaal Stortingen	**-738**	**22**	**0**	**0**	**-143**	**-121**
Mutaties reserves	**1.395**	**2**	**0**	**0**	**143**	**145**
Gerealiseerd resultaat	**-16.582**	**-16.862**	**122**	**0**	**-55**	**-16.795**

VEILIGHEID

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor!

Speerpunt

Vergunningverlening en handhaving. (080.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

Actualisering handhavingsbeleid. (080.010.010)

Kwaliteit

Geld
Bij de bestuursrapportage worden de lasten verhoogd met € 51.000. Hiertegenover staat een bate van € 18.000 en een onttrekking uit de reserve Veiligheid van € 33.000 (zie toelichting hieronder).
Bij de perspectiefnota 2022 is € 75.000 beschikbaar gesteld t.b.v. extra inzet handhaving illegale kap (Rode stippenbeleid). Er resteert eind 2023 € 33.000 in de reserve. Dit project wordt in 2024 afgerond en de resterende middelen worden bij de bestuursrapportage 2024 op de begroting geplaatst. De resultaten van dit project worden gerapporteerd in het jaarlijkse verslag Toezicht en Handhaving.

Wat mag het kosten?

- 080.020.010 Integrale veiligheid
  Bij de bestuursrapportage worden de lasten verhoogd met € 70.000. Dit zijn diverse onderhoudskosten welke gedekt worden uit de Algemene baten en lasten in programma Algemeen Bestuur en bedrijfsvoering.
- Activiteit 080.030.010 Informatieveiligheid en Activiteit 080.500.010 Loonkosten
  Bij de Perspectiefnota 2024 is in deze activiteit € 130.000 beschikbaar gesteld voor extra BOA- en beleidscapaciteit ter versterking van het Team Dienstverlening Openbare Orde en Veiligheid (DOOV).
  Bij de bestuursrapportage worden deze middelen toegevoegd aan de begroting van het team DOOV. Hiermee wordt de begroting van Activiteit 080.030.010 Informatieveiligheid verlaagd met € 130.000 en wordt de begroting van Activiteit 080.500.010 Loonkosten met eenzelfde bedrag verhoogd.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	**-60**	**-9**	**0**	**0**	**-51**	**-60**
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	**-1.462**	**-1.524**	**0**	**0**	**0**	**-1.524**
080.020.010 Integrale veiligheid	**-565**	**-450**	**0**	**0**	**-70**	**-519**
080.020.020 Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland	**-2.852**	**-3.044**	**0**	**0**	**-15**	**-3.059**
080.030.010 Informatieveiligheid	**0**	**-145**	**0**	**0**	**130**	**-15**
080.500.010 Loonkosten	**-665**	**-634**	**0**	**0**	**-130**	**-764**
080.700.010 Rente en afschrijving	**-51**	**-64**	**0**	**0**	**10**	**-54**
Totaal Lasten	**-5.655**	**-5.870**	**0**	**0**	**-126**	**-5.996**
Baten						
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	**30**	**0**	**0**	**0**	**18**	**18**
080.020.010 Integrale veiligheid	**121**	**124**	**0**	**0**	**0**	**124**
Totaal Baten	**151**	**124**	**0**	**0**	**18**	**141**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-5.504**	**-5.746**	**0**	**0**	**-108**	**-5.854**
Onttrekkingen						
080.710.010 Reserves	**34**	**0**	**0**	**0**	**33**	**33**
Totaal Onttrekkingen	**34**	**0**	**0**	**0**	**33**	**33**
Mutaties reserves	**34**	**0**	**0**	**0**	**33**	**33**
Gerealiseerd resultaat	**-5.471**	**-5.746**	**0**	**0**	**-75**	**-5.821**

ALGEMEEN BESTUUR EN BEDRIJFSVOERING

Wat speelt er?

De basis voor de gemeente ligt in het algemeen bestuur en de bedrijfsvoering die nodig is om de doelen te realiseren.

Speerpunt

Algemeen bestuur en bedrijfsvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen bestuur. (090.010.010 en 090.010.020)

Kwaliteit

Geld
Bestuur
De lasten van deze activiteit zijn verhoogd met € 15.000. Dit heeft betrekking op de presentiegelden van raadscommissieleden. Dit op basis van de toename van het aantal commissieleden en de verhoging van de vergoeding. Deze stijging dekken we uit de stelpost loon- en prijscompensatie uit het programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Ondersteuning
Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 89.000 op de begroting toegevoegd. Dit zijn hogere accountantskosten ad € 74.000 (hiervan is € 48.000 structureel). Daarnaast is eenmalig de begroting voor verkiezingen met € 15.000 verhoogd vanwege de Europese verkiezingen.

Wat mag het kosten?

- Activiteit 090.020.010 Burgerzaken
  De lasten worden verhoogd met € 243.000. Het aantal aanvragen voor nieuwe paspoorten of identiteitskaarten stijgt fors, ook wel de “paspoortpiek” genoemd. De hogere lasten betreffen extra inzet van medewerkers en hogere afdrachten aan het Rijk. De hogere lasten worden volledig gedekt door hogere baten uit ontvangen leges.
- Activiteit 090.020.030 Visie op dienstverlening
  Voor het opstellen van een visie op onze dienstverlening is er in 2023 eenmalig € 150.000 beschikbaar gesteld.
  Deze wijziging is opgenomen in het document van de programmabegroting 2023. Er resteert eind 2023 € 42.000 in de reserve. Deze middelen worden bij de bestuursrapportage 2024 op de begroting geplaatst.
- Activiteit 090.030.010 Algemeen
  Bij de bestuursrapportage 2024 worden de lasten verhoogd met € 703.000. Dit bestaat vooral uit onderstaande zaken. De lasten voor bedrijfsvoering zijn verhoogd met € 440.000 waar baten van eenzelfde bedrag tegenover staan. Dit zijn de bijdragen van derden aan de bedrijfsvoering (o.a. uitkering in het kader van Wet Arbeid en Zorg). In de primaire begroting zijn deze gesaldeerd begroot. Verder zijn de lasten verhoogd met € 103.000 voor de Wet Open Overheid. In 2023 is er eenmalig eenmalig € 115.000 beschikbaar gesteld. Er resteert eind 2023 € 103.000 in de reserve. Deze middelen worden bij de bestuursrapportage 2024 op de begroting geplaatst

  De overige mutaties zijn prijsindexaties van met name de bijdrage aan de Regio Achterhoek, datalab Go en verzekeringen. Deze zijn gedekt uit de Algemene baten en lasten in programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

- Activiteit 090.030.020 Personeel
  Bij de bestuursrapportage 2024 worden de lasten verhoogd met € 2.229.000. Deze verhoging bestaat vooral uit onderstaande zaken.

  Hybride Werken
  Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 809.000 op de begroting geplaats voor het project Hybride Werken. Dit betreft de eind 2023 resterende middelen (€ 564.000) van de bij de bestuursrapportage 2023 beschikbaar gestelde € 658.000 voor o.a. het plaatsen van bel- en vergadercellen in het gemeentehuis in Borculo. Op basis van een projectvoorstel is hieraan € 245.000 toegevoegd welke gedekt wordt uit middelen uit de reserve Bedrijfsvoering.

  Berkelland Vitaal
  Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 100.000 op de begroting geplaats voor het project Berkelland Vitaal. Deze middelen zijn in de begroting 2023 beschikbaar gesteld voor het vitaal houden van onze medewerkers in de organisatie. De uitvoering van dit project vindt plaats in 2024. Deze middelen worden gedekt uit de reserve bedrijfsvoering.

  Personee
  Bij de bestuursrapportage 2024 wordt € 1.249.000 op de begroting geplaats voor personele lasten. Deze middelen worden voor € 964.000 gedekt uit de reserve bedrijfsvoering als overheveling van projectbudgetten en voor € 285.000 uit uit de Algemene baten en lasten in programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien, onderdeel looncompensatie.
- Activiteit 090.030.030 Huisvesting
  Bij de bestuursrapportage 2024 worden de lasten verhoogd met € 401.000. Dit bestaat voor € 342.000 uit lasten nieuwe elektriciteitsleverancier en voor € 59.000 aan onderhoudskosten van gemeentehuis Borculo. De onderhoudskosten zijn gedekt uit de Algemene baten en lasten in programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

  Agem Gemeentelijke Energie BV is sinds oktober 2023 de elektriciteitsleverancier. Door toetreding van Berkelland en aangepaste voorwaarden van de BNG is herijking werkkapitaal en uniformering van de financiële regelingen met aandeelhouders gewenst. Na vaststelling van deze wijzigingen in de AvA van 19 juni zal Berkelland zijn de eenmalige lasten € 342.000. Deze bestaan uit € 174.150 (werkkapitaal) en € 167.731 (zonnepark Braamt). Dit waren voorziene kosten voor energielevering als gevolg van onze overstap naar AGE. Alleen was destijds de hoogte van de bedragen nog niet bekend. Dat zijn ze nu wel.
- Activiteit 090.030.050 ICT
  De verhoging bij ICT van € 120.000 wordt veroorzaakt de kosten voor licenties en onderhoud als gevolg van hogere onderhouds- en licentiekosten. Deze kosten waren in de begroting geraamd op
  algemene baten en lasten. Deze zijn gedekt uit de Algemene baten en lasten in programma algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.
- Activiteit 090.500.010 Loonkosten
  De verhoging van € 626.000 bestaat uit een een verhoging van de loonkosten als gevolg van de CAO 2024-2025 en een een verhoging als gevolg van functiewaarderingen in het kader van HR21.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
090.010.010 Bestuur	**-353**	**-359**	**0**	**0**	**-15**	**-375**
090.010.020 Ondersteuning	**-459**	**-313**	**-32**	**0**	**-89**	**-434**
090.020.010 Burgerzaken	**-201**	**-228**	**0**	**0**	**-243**	**-471**
090.020.030 Visie op dienstverlening	**-108**	**0**	**-25**	**0**	**-42**	**-67**
090.030.010 Algemeen	**-3.217**	**-1.669**	**0**	**-2.309**	**-703**	**-4.680**
090.030.020 Personeel	**-1.496**	**-2.268**	**0**	**2.006**	**-2.246**	**-2.508**
090.030.030 Huisvesting	**-750**	**-642**	**0**	**0**	**-401**	**-1.043**
090.030.040 Facilitair	**-574**	**-488**	**0**	**0**	**-12**	**-500**
090.030.050 ICT	**-2.570**	**-2.174**	**0**	**-5**	**-120**	**-2.298**
090.500.010 Loonkosten	**-12.255**	**-12.958**	**0**	**271**	**-626**	**-13.313**
090.700.010 Rente en afschrijving	**-1.673**	**-1.425**	**0**	**0**	**24**	**-1.402**
Totaal Lasten	**-23.657**	**-22.522**	**-57**	**-36**	**-4.473**	**-27.088**
Baten						
090.020.010 Burgerzaken	**513**	**526**	**0**	**0**	**243**	**769**
090.020.020 DVO's	**866**	**889**	**0**	**0**	**0**	**889**
090.030.010 Algemeen	**974**	**461**	**0**	**32**	**492**	**984**
090.030.020 Personeel	**14**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
090.030.040 Facilitair	**0**	**4**	**0**	**0**	**0**	**4**
090.030.050 ICT	**356**	**123**	**0**	**5**	**0**	**128**
Totaal Baten	**2.722**	**2.003**	**0**	**36**	**734**	**2.773**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-20.935**	**-20.519**	**-57**	**0**	**-3.739**	**-24.315**
Onttrekkingen						
090.710.010 Reserves	**1.101**	**301**	**0**	**0**	**2.097**	**2.398**
Totaal Onttrekkingen	**1.101**	**301**	**0**	**0**	**2.097**	**2.398**
Stortingen						
090.710.010 Reserves	**-245**	**-60**	**0**	**0**	**0**	**-60**
Totaal Stortingen	**-245**	**-60**	**0**	**0**	**0**	**-60**
Mutaties reserves	**855**	**241**	**0**	**0**	**2.097**	**2.338**
Gerealiseerd resultaat	**-20.080**	**-20.278**	**-57**	**0**	**-1.642**	**-21.977**

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Wat speelt er?

Treasury. (100.010)

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren onze financiële middelen.

Kwaliteit

Geld
Dividend
Over 2023 keert Twence iets minder (€ 17.000) dividend uit dan verwacht. De BNG keert iets meer dividend uit (€ 61.000) en Alliander keert € 158.000 meer dividend uit dan verwacht. Daarnaast ontvangen we van Alliander € 246.000 interim dividend omdat Alliander dochterbedrijf Kenter met winst heeft verkocht.

Leegstaande gebouwen
We hebben het gebouw aan de schoolweg 9 in Neede verkocht. Dit levert een voordeel op van € 322.000. Hiermee vullen we voor 2024 de stelpost van € 65.000 besparing in. Per saldo resteert een voordeel van € 257.000.

We zorgen voor voldoende liquiditeit.

Kwaliteit

Geld
Voor 2024 verwachten we een hogere rentebaat op onze uitstaande geldleningen van € 765.000. Met name de verlenging van de hybridegeldlening aan de BNG, maar ook meeropbrengsten van verstrekte leningen via de SVN dragen hieraan bij.

Dekkingsmiddelen. (100.020)

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontvangen algemene uitkering.

Kwaliteit

Geld
In 2024 ontvangen we ongeveer € 2,1 miljoen meer algemene uitkering. Hiervan is € 1,2 miljoen het gevolg van ontwikkelingen in hoeveelheden. Daarnaast is er in 2023 minder BTW gedeclareerd door gemeenten bij het BTW compensatiefonds. Het bedrag dat niet gedeclareerd is wordt toegevoegd aan het gemeentefonds en zo over de gemeenten verdeeld. Dit levert voor ons een voordeel op van € 0,5 miljoen.
Naast deze algemene ontwikkelingen is er ook een aantal taakmutaties. Extra geld voor taken die we in de meeste gevallen al uitvoeren. Het gaat om de volgende mutaties:

- Uitvoeringskosten Omgevingswet € 274.000
  Dit geld is bedoeld om ervoor te zorgen dat we geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen.

- Faciliteitenbesluit opvangcentra € 31.000
  Dit betreft een nabetaling over 2023 ter vergoeding van onze werkzaamheden in en voor de opvangcentra.
- Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden € 69.000
  Vanuit de Aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden is geld beschikbaar gesteld voor betere dienstverlening door gemeenten.

Onvoorzien (100.030)

Wat gaan we daarvoor doen?

Algemene baten en lasten.

Kwaliteit

Geld
Op algemene baten en lasten ramen we lasten die nog verdeeld moeten worden over de programma's. Loon en prijscompensatie zijn daarbij de grootste. In de bestuursrapportage heeft die verdeling plaatsgevonden. Door de verdeling van de lasten naar de programma's nemen de lasten hier af. Lasten die hier geraamd zijn en waarvan we verwachten dat deze in 2024 niet meer aan de orde zijn hebben we vrij laten vallen.

Wat mag het kosten?

- Activiteit 100.010.010: Doordat de lening aan de BNG niet wordt afgelost ontvangen we meer rente. Dit betekent ook dat de rentelasten die we door berekenen aan de verschillende programma's lager is.
- Activiteit 100.010.020: De baten vallen uit door hoger dividend en de verkoop van een leegstaand gebouw.
- Activiteit 100.020.020: Op basis van de meicirculaire ontvangen we meer algemene uitkering.
- Activiteit 100.030.010: In de bestuursrapportage hebben we een groot gedeelte van de geraamde lasten op algemene baten en lasten verdeeld naar de programma's of vrij laten vallen omdat deze lasten in 2024 zich naar verwachting niet voor zullen doen.

Bedragen x €1.000

Overzicht van baten en lasten per activiteit	Realisatie 2023	2024 (primitief)	Raadsbesluiten	Overige Wijzigingen	Bestuursrapportage	2024 (Na Bestuursrapportage)
Lasten						
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	**-1.531**	**-127**	**0**	**0**	**-925**	**-1.052**
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	**-149**	**-158**	**0**	**0**	**-14**	**-171**
100.020.010 We innen belastingen	**-617**	**-1.966**	**0**	**0**	**-166**	**-2.132**
100.020.030 We betalen vennootschapsbelasting	**171**	**-25**	**0**	**0**	**0**	**-25**
100.030.010 Onvoorzien	**-3**	**-4.779**	**-697**	**0**	**4.365**	**-1.111**
100.500.010 Loonkosten	**-79**	**-82**	**0**	**0**	**0**	**-82**
100.700.010 Rente en afschrijving	**0**	**-7**	**0**	**0**	**6**	**-2**
Totaal Lasten	**-2.208**	**-7.145**	**-697**	**0**	**3.267**	**-4.575**

Baten						
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	**1.709**	**502**	**0**	**0**	**1.120**	**1.622**
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	**2.024**	**1.480**	**0**	**0**	**767**	**2.247**
100.020.010 We innen belastingen	**11.205**	**12.783**	**200**	**0**	**178**	**13.161**
100.020.020 We ontvangen algemene uitkering	**89.804**	**90.447**	**1.100**	**0**	**2.226**	**93.773**
100.030.010 Onvoorzien	**42**	**88**	**0**	**0**	**0**	**88**
Totaal Baten	**104.784**	**105.300**	**1.300**	**0**	**4.291**	**110.891**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**102.577**	**98.155**	**603**	**0**	**7.558**	**106.316**
Gerealiseerd resultaat	**102.577**	**98.155**	**603**	**0**	**7.558**	**106.316**

KREDIETEN

Toelichting

In de bestuursrapportage volgen we ook de voortgang van de investeringen. Projecten die in de pas lopen met de raming, vermelden we niet. Hieronder treft u alleen de kredieten aan waarin een bijstelling van de raming gewenst is of nieuwe kredieten waarvan de kapitaallasten zijn gedekt, maar waarvoor nog geen krediet beschikbaar is gesteld. Onder het schema wordt een toelichting op de kredietmutaties en -aanvragen gegeven.

Omschrijving	Krediet	Mutatie exploitatie
Riolering ten Coateplas	0	Neutraal
Riolering Centrum Borculo	1.700.000	Neutraal
Reconstructie wegen buiten bebouwde kom	200.000	5.000
Riolering Borculoseweg Neede	0	Neutraal
Herinr. Voshaarweg/W. Sluyterweg Haarlo	-/- € 50.000	-/- 1.250
Aanpassingen Burg. Bloemersstraat	50.000	1.250
Riolering Lochemseweg Borculo	0	Neutraal
Speel- en beweegvoorziening	30.000	Neutraal
Vervanging materieel buitendienst	356.500	Neutraal

010 Wegen (of openbare ruimte)
Riolering ten Coateplas
De Provincie stelt een bijdrage van € 15.000 beschikbaar voor het afkoppelen van riolering. Deze subsidie hadden we niet geraamd.

Riolering centrum Borculo
In de raadsbrief van 11 juni 2024 is melding gemaakt van de voortgang en verloop van de werkzaamheden. Voor de rioleringswerkzaamheden is een aanvullend krediet van € 1.700.000 noodzakelijk. Via deze rapportage willen we dat formeel laten bekrachtigen.

Reconstructie wegen buiten de bebouwde kom
Het project wordt met € 200.000 overschreden. Dit komt o.a. door tegenvallende kwaliteit ondergrond, bewonersparticipatie en extra maatregelen verkeersveiligheid voor fietsers. De werkzaamheden zijn afgerond.

020 Gecombineerde projecten: riolering en openbare ruimte
Riolering Borculoseweg Neede
Het rijk stelt een bijdrage beschikbaar als implus (versneld oppakken) voor projecten. Deze subsidie is per abuis inclusief btw geraamd. We moeten de verwachte inkomst daarom met € 48.300 bijstellen.

Herinrichting Voshaarweg/W. Sluyterweg Haarlo
Verwachting is dat we door onverwachte meevallers een voordeel op dit project hebben van € 50.000. Zie verder toelichting hieronder bij aanpassingen Burgemeester Bloemersstraat.

Aanpassingen Burgemeester Bloemersstraat
Door de veranderde geo-politieke toestand in de wereld en daarmee gepaard gaande stijging van de bouwkosten en anderzijds de verschillen in complexiteit en diversiteit van de werken aan de Voshaarweg/W. Sluyterweg in Haarlo en de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo trekken een wissel op de kredieten. De verwachting is dat de kredieten van deze verschillende werken respectievelijk met € 50.000 wordt onderschreden en met € 50.000 wordt overschreden. Met het overhevelen van de onderschrijding kan met gesloten beurs het werk aan brug, wegvak en groen in de Burgemeester Bloemersstraat in Borculo in 2024 worden opgeleverd.

Riolering Lochemseweg Borculo
Het rijk stelt een bijdrage beschikbaar als implus (versneld oppakken) voor projecten. Deze subsidie is per abuis inclusief btw geraamd. We moeten de verwachte inkomst daarom met € 23.100 bijstellen.

050 Onderwijs en sport
Beweeg- en speelvoorzieningen
In 2021 heeft de raad het beleidsplan "Spelen en Bewegen in de openbare ruimte 2022-2031" vastgesteld. Jaarlijks wordt € 30.000 geïnvesteerd in speel- en beweegvoorzieningen. De structurele kapitaallasten voor deze kredieten bedragen € 2.300 en zijn al opgenomen in de begroting.

090 Bedrijfsvoering
Voor de reguliere vervanging van het materieel van de buitendienst is in 2024 een investering van € 356.500 noodzakelijk. Hiervoor moet nog krediet beschikbaar worden gesteld. De dekking van de kapitaallasten is opgenomen in de meerjarenbegroting en leidt dus niet tot extra lasten.